

INFORMAATIOTUTKIMUKSEN PÄIVÄT 2022

Mediatutkijoiden tarvitsemat tehtävätietotyypit tutkimusaineiston keräämisessä

Laura Korkeamäki

Tampereen yliopisto

laura.korkeamaki@tuni.fi

<https://orcid.org/0000-0002-0985-1333>

Asiasanat: tutkimusaineisto, mediatutkimus, tutkimustyö, käyttäjälähtöisyys

Viittaaminen: Korkeamäki, L. (2022). Mediatutkijoiden tarvitsemat tehtävätietotyypit tutkimusaineiston keräämisessä. *Informaatiotutkimus*, 41(2–3), 74–76. <https://doi.org/10.23978/inf.122569>

Artikkeli on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä

Mediatutkimus on monitieteinen ala, joka ammentaa humanistisista tieteistä ja yhteiskuntatieteistä (Jensen, 2012). Mediatutkijoiden tutkimusaineistot koostuvat usein esimerkiksi erilaisista mediateksteistä, kuten uutisartikkelit, sosiaalisen median julkaisut tai TV-sarjat. Muuttuva mediamaisema vaikuttaa myös tutkimusaineiston keräämiseen, mikä tekee mediatutkimuksesta tutkimusalana kiinnostavan ja ajankohtaisen. Tutkimuksessa nojataan Byströmin (1999, 45) esittämään määritelmään tehtävätiedosta, jonka mukaan tehtävä-tieto on tietylle tehtävälle spesifistä tietoa. Tutkimusaineiston kerääminen määritellään tässä tutkimuksessa osatehtäväksi uuden tiedon luomisessa. Tutkimuksessa esitetään seuraava tutkimuskysymys: mitä tehtävätietotyyppisiä mediatutkijat tarvitsevat, kun he keräävät tutkimusaineistoa luodakseen uutta tietoa?

Tutkimusasetelma on laadullinen ja käyttäjälähtöinen. Tutkimukseen osallistui yhteensä 25 mediatutkijaa, joilta pyydettiin tietoon perustuva suostumus tutkimukseen osallistumisesta. Heistä kaikki osallistuivat puolistrukturoituun haastatteluun, minkä lisäksi osa haastateltavista myös demonstroi jotakin itse valitsemaansa työvaihetta tutkimusaineistonsa keräämisestä (*critical incident technique*, Flanagan, 1954). Haastattelut ja demonstraatiot toteutettiin maaliskuussa 2019 – huhtikuussa 2020. Tutkimusaineiston analysoiminen aloitettiin teorialähtöisesti keskittymällä tehtävätiedon tunnistamiseen haastatteluista. Tämän jälkeen tehtävätietotyypit analysoitiin aineistolähtöisesti.

Tutkimuksessa tunnistettiin kolme tehtävätiedon päätyyppiä. Ensimmäinen oli *tietoa tutkimusaineistosta*. Tämä sisälsi esimerkiksi tietoa siitä, mistä yksittäisissä tutkimusaineiston palasissa, kuten yksittäisissä mediateksteissä, oli kyse tai mitä merkityksiä niillä tulkittiin olevan. Mediatutkijat tarvitsivat tietoa myös esimerkiksi tutkimusaineiston ominaisuuksista (esim. yksityiskohtaisuuden tasot tutkimusaineistossa) sekä metadataa, kuten bibliografiset tiedot. Toisinaan tutkijat tarvitsivat myös sekundaarista tietoa, eli jostain muusta lähteestä peräisin olevaa tietoa sellaisista aineistoista, joita he eivät onnistuneet löytämään. Toinen tehtävätiedon päätyyppi oli *tietoa tutkimusaineiston lähteistä*. Mediatutkijat tarvitsivat tietoa lähteiden ominaisuuksista, kuten omistajuus, keskustelun ja sisällöntuotannon reunaehdot. Myös mediajärjestelmän tunteminen, jonka osana lähde oli, katsottiin toisinaan tärkeäksi. Kolmas tehtävätiedon päätyyppi oli *tietoa tutkimuksen kiinnostuksen kohteena olevista tapauksista ja niiden konteksteista*. Tapauksista ja tapahtumien kulusta tunnistettiin esimerkiksi kriittisiä käännekohtia, joiden perustella valittiin, miltä ajanjaksoilta tutkimusaineistoa kerätään. Lisäksi tarvittiin kontekstuaalista tietoa, eli tietoa, joka liittyi käsitteellisesti tutkimuksen kiinnostuksen kohteina oleviin tapauksiin. Esimerkiksi mediatuotteita,

kuten elokuvia, tutkittiin niiden laajemmissa konteksteissa, jolloin media-tuotteet toimivat käsitteellisinä lähtökohtina tutkimusaineiston keräämisessä. Lisäksi tutkimuskohteen kontekstualisointi esimerkiksi lukemalla ja vertailemalla erityyppisiä aineistoja oli olennainen osa joidenkin mediatutkijoiden työtä.

Tämä tutkimus tuo lisää ymmärrystä tehtävätiedon käsitteestä ja mitä se tarkoittaa tutkimusaineiston keräämisen yhteydessä. Tutkimuksessa esitettyä tehtävätiedon typologiaa voidaan hyödyntää tutkimusaineiston käytettävyyden arvioimisessa sekä datapalvelujen kehittämisessä tutkijoille.

Lähteet

- Byström, K. (1999). *Task complexity, information types and information sources: examination of relationships* [Väitöskirja, Tampereen yliopisto]. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1893-2>
- Flanagan, J. C. (1954). The critical incident technique. *Psychological bulletin*, 51(4), 327–358.
- Jensen, K. B. (Ed.). (2012). *A handbook of media and communication research: qualitative and quantitative methodologies* (second edition). Routledge.